

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 10ης Φεβρουαρίου 2011 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-307/09 έως C-309/09,

με αντικείμενο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, υποβληθείσες από το Raad van State (Κάτω Χώρες) με αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2009, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 3 Αυγούστου 2009, στο πλαίσιο των δικών

Vicoplus SC PUH (C-307/09),

BAM Vermeer Contracting sp. Zoo (C-308/09),

Olbek Industrial Services sp. Zoo (C-309/09)

κατά

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev, A. Rosas, U. Lõhmus (εισηγητή) και A. Ó Caoimh, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Ιουλίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Vicoplus SC PUH, εκπροσωπούμενη από τον E. Vliegenberg, advocaat,
- οι BAM Vermeer Contracting sp. zoo και Olbek Industrial Services sp. zoo, εκπροσωπούμενες από τον M. Lewandowski, advocaat,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Wissels και B. Koopman,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και T. Müller,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Vang,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Lumma, N. Graf Vitzthum και J. Möller,

- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους E. Riedl και G. Hesse,

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Dowgiewlewicz και τις J. Faldyga και K. Majcher,

- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J. Enegren, I. Rogalski, W. Wils και E. Traversa,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Οι αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ καθώς και του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ 1997, L 18, σ. 1).

- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ενδίκων διαφορών όπου οι πολωνικές εταιρίες Vicoplus SC PUI (στο εξής: Vicoplus), BAM Vermeer Contracting sp. zoo (στο εξής: BAM Vermeer) και Olbek Industrial Services sp. zoo (στο εξής: Olbek) αντιδικούν με τον Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Υπουργό Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχολήσεως) σχετικά με πρόστιμα που τους επιβλήθηκαν επειδή απέσπασαν στις Κάτω Χώρες Πολωνούς εργαζόμενους χωρίς να έχουν λάβει άδεια εργασίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η Πράξη Προσχωρήσεως του 2003

- 3 Το άρθρο 24 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2003, L 236, σ. 33, στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως του 2003) αφορά κατάλογο μέτρων που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα V έως XIV της πράξεως αυτής, τα οποία, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται εκεί, έχουν εφαρμογή επί των νέων κρατών μελών.

- 4 Το παράρτημα XII της Πράξεως Προσχώρησης του 2003 επιγράφεται «Κατάλογος τον οποίο αφορά το άρθρο 24 της πράξεως προσχώρησης: Πολωνία». Το επιγραφόμενο «Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων» κεφάλαιο 2 του παραρτήματος αυτού ορίζει στις παραγράφους του 1, 2, 5 και 13:

«1. [Τα άρθρα 45 ΣΛΕΕ και 56, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ] εφαρμόζονται πλήρως μόνο με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των παραγράφων 2 έως 14 όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που συνεπάγονται προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 96/71/ΕΚ, μεταξύ, αφενός, της Πολωνίας και, αφετέρου, του Βελγίου, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δανίας, της Γερμανίας, της Εσθονίας, της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, της Λετονίας, της Λιθουανίας, του Λουξεμβούργου, της Ουγγαρίας, των Κάτω Χωρών, της Αυστρίας, της Πορτογαλίας, της Σλοβενίας, της Σλοβακίας, της Φινλανδίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

2. Κατά παρέκκλιση των άρθρων 1 έως 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 [του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33)] και μέχρι το τέλος της διετούς περιόδου μετά την ημερομηνία προσχώρησης, τα παρόντα κράτη μέλη εφαρμόζουν εθνικά μέτρα, ή μέτρα που απορρέουν από διμερείς συμφωνίες, με τα οποία ρυθμίζεται η πρόσβαση Πολωνών υπηκόων στις αγορές εργασίας τους. Τα παρόντα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τέτοια μέτρα μέχρι το τέλος πενταετούς περιόδου μετά την ημερομηνία προσχώρησης.

[...]

5. Κράτος μέλος που διατηρεί εθνικά μέτρα ή μέτρα που απορρέουν από διμερείς συμφωνίες στο τέλος της πενταετούς περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 2 μπορεί, σε περίπτωση σοβαρής διαταραχής της αγοράς εργασίας του ή απειλής τέτοιας διαταραχής, και μετά από κοινοποίηση προς την Επιτροπή, να εξακολουθήσει να εφαρμόζει τα μέτρα αυτά μέχρι το τέλος της επταετούς περιόδου μετά την ημερομηνία προσχώρησης. Ελλείψει της κοινοποίησης αυτής, εφαρμόζονται τα άρθρα 1 έως 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68.

[...]

13. Προκειμένου να αντιμετωπίζουν σοβαρές διαταραχές ή απειλές διαταραχών σε συγκεκριμένους ευαίσθητους τομείς υπηρεσιών στις αγορές εργασίας τους, που θα μπορούσαν να προκύψουν σε ορισμένες περιοχές λόγω διεθνικής παροχής υπηρεσιών, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 96/71/ΕΚ, και ενόσω εφαρμόζουν, δυνάμει των ανωτέρω οριζόμενων μεταβατικών διατάξεων, εθνικά μέτρα ή μέτρα απορρέοντα από διμερείς συμφωνίες όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία Πολωνών εργαζομένων, η Γερμανία και η Αυστρία δύνανται, μετά από κοινοποίηση προς την Επιτροπή, να παρεκκλίνουν από το άρθρο [56, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ] με σκοπό να περιορίσουν, στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών από επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Πολωνία, την προσωρινή κυκλοφορία εργαζομένων των οποίων το δικαίωμα ανάληψης εργασίας στη Γερμανία και την Αυστρία υπόκειται σε εθνικά μέτρα.

[...]»

Η οδηγία 96/71

5 Το άρθρο 1 της οδηγίας 96/71, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις εγκατεστημένες σε κράτος μέλος επιχειρήσεις οι οποίες, στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών, προβαίνουν σε απόσπαση εργαζομένων, σύμφωνα με την παράγραφο 3, στο έδαφος κράτους μέλους.

[...]

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται όταν οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 λαμβάνουν ένα από τα ακόλουθα διεθνικά μέτρα:

α) αποσπούν έναν εργαζόμενο, για λογαριασμό τους και υπό τη διεύθυνσή τους, στο έδαφος κράτους μέλους, στο πλαίσιο σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ της επιχείρησης αποστολής και του παραλήπτη της παροχής υπηρεσιών που ασκεί τις δραστηριότητές του στο εν λόγω κράτος μέλος, εφόσον υφίσταται εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση αποστολής και τον εργαζόμενο κατά το χρόνο της απόσπασης

ή

β) αποσπούν έναν εργαζόμενο, στο έδαφος κράτους μέλους, σε εγκατάσταση ή σε επιχείρηση του ομίλου, εφόσον υφίσταται εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση αποστολής και τον εργαζόμενο κατά το χρόνο της απόσπασης

ή

γ) όντας επιχείρηση προσωρινής απασχόλησης ή επιχείρηση που διαθέτει εργαζόμενους, αποσπούν εργαζόμενο σε χρήστρια επιχείρηση εγκατεστημένη ή ασκεί δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους, εφόσον κατά τη διάρκεια της απόσπασης υφίσταται εργασιακή σχέση ανάμεσα στην επιχείρηση προσωρινής απασχόλησης ή την επιχείρηση που διαθέτει εργαζόμενους και τον εργαζόμενο.

[...]]»

Η οδηγία 91/383/ΕΟΚ

- 6 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 91/383/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1991, για τη συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προαγάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας (ΕΕ L 206, σ. 19):

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:

[...]

2. στις σχέσεις πρόσκαιρης εργασίας μεταξύ γραφείου ευρέσεως πρόσκαιρης εργασίας, που αποτελεί τον εργοδότη, και του εργαζόμενου, ο οποίος τίθεται στη διάθεση επιχείρησης ή/και εγκατάστασης-χρήστη προκειμένου να εργαστεί για λογαριασμό και υπό τον έλεγχό τους.»

Το εθνικό δίκαιο

- 7 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών (Wet arbeid vreemdelingen, Stb. 1994, αριθ. 959, στο εξής: Wav), απαγορεύεται σε εργοδότη να αναθέσει σε αλλοδαπό την εκτέλεση εργασίας στις Κάτω Χώρες χωρίς άδεια εργασίας.

- 8 Το άρθρο 1ε, παράγραφος 1, του εκτελεστικού διατάγματος του Wav (Besluit uitvoering Wav, Stb. 1995, αριθ. 406), όπως τροποποιήθηκε με διάταγμα της 10ης Νοεμβρίου 2005 (Stb. 2005, αριθ. 577, στο εξής: εκτελεστικό διάταγμα), έχει ως εξής:

«Η κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του Wav απαγόρευση δεν ισχύει όσον αφορά αλλοδαπό ο οποίος στο πλαίσιο διεθνικής παροχής υπηρεσιών παρέχει προσωρινά στις Κάτω Χώρες εργασία στην υπηρεσία εργοδότη εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον

- a) ο αλλοδαπός έχει δικαίωμα, ως μισθωτός του εργοδότη αυτού, να εκτελέσει την εργασία αυτή στη χώρα εγκαταστάσεως του εργοδότη,
- b) ο εργοδότης έχει εκ των προτέρων δηλώσει την εργασία στις Κάτω Χώρες στον Κεντρικό Οργανισμό Εργασίας και Εισοδημάτων,
- c) δεν πρόκειται για παροχή υπηρεσιών συνιστάμενη στη διάθεση εργατικού δυναμικού.»
- 9 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 2, παράγραφος 1, του Wav υποχρέωση λήψεως άδειας εργασίας διατηρήθηκε μέχρι την 1η Μαΐου 2007, ως προβλεπόμενος από το παράρτημα XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 προσωρινός περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας των Πολωνών εργαζομένων.

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 10 Όσον αφορά την υπόθεση C-307/09, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια ελέγχου που πραγματοποιήθηκε από την επιθεώρηση εργασίας, διαπιστώθηκε ότι τρεις Πολωνοί υπήκοοι στην υπηρεσία της Vicoplus εργάζονταν στη Maris, ολλανδική εταιρία έχουσα ως δραστηριότητα τη συντήρηση αντλιών για άλλες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με σύμβαση που συνήφθη από τη Maris με άλλη εταιρία, η εργασία των τελευταίων έπρεπε να εκτελεστεί μεταξύ 15ης Αυγούστου και 30ής Νοεμβρίου 2005.
- 11 Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης στην υπόθεση C-308/09 αφορούν έκθεση που η επιθεώρηση εργασίας συνέταξε στις 31 Ιουλίου 2006, κατά την οποία δύο Πολωνοί υπήκοοι εργάζονταν από τις 10 Ιανουαρίου 2006 ως τεχνικοί στο συνεργείο αυτοκινήτων της ολλανδικής εταιρίας Flevoservice en Flevowash BV. Βρίσκονταν στην υπηρεσία της BAM Vermeer, η οποία είχε συνάψει με την εν λόγω εταιρία σύμβαση για την επισκευή και αναμόρφωση φορτηγών και ρυμουλκών.
- 12 Όσο για την υπόθεση C-309/09, η απόφαση περί παραπομπής εκθέτει ότι η προκάτοχος εταιρία της Olbek συνήψε, στις 15 Νοεμβρίου 2005, σύμβαση με την ολλανδική εταιρία HTG Nederveen BV με αντικείμενο την παροχή στην τελευταία προσωπικού για την επεξεργασία αποβλήτων σε χρονικό διάστημα πολλών μηνών. Από έλεγχο στον οποίο η επιθεώρηση εργασίας προέβη στα γραφεία της HTG Nederveen BV διαπιστώθηκε ότι οι υπηρεσίες επεξεργασίας αποβλήτων παρέχονταν ειδικά από 20 Πολωνούς υπηκόους.
- 13 Στις τρεις προαναφερθείσες υποθέσεις, επιβλήθηκαν στις αναιρεσείουσες των κύριων δικών πρόστιμα για παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 1, του Wav, επειδή απέσπασαν στις Κάτω Χώρες Πολωνούς εργαζόμενους χωρίς να έχουν λάβει άδεια εργασίας.

- 14 Απορρίπτοντας τις διοικητικές ενστάσεις που είχαν υποβληθεί κατά των προστίμων αυτών, ο Υφυπουργός Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχολήσεως, στην υπόθεση C-307/09, και ο Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, στις υποθέσεις C-308/09 και C-309/09, εκτίμησαν ότι η παροχή υπηρεσιών, αντιστοίχως, από τη Vicorplus, τη BAM Vermeer και την Olbek συνίστατο στη διάθεση εργατικού δυναμικού υπό την έννοια του άρθρου 1ε, παράγραφος 1, στοιχείο c, του εκτελεστικού διατάγματος.
- 15 Εφόσον το Pechtbank 's-Gravenhage απέρριψε τις προσφυγές τους κατά των αποφάσεων αυτών, οι αναιρεσείουσες των κύριων δικών κατέθεσαν αιτήσεις αναίρεσως ενώπιον του Raad van State.
- 16 Το δικαστήριο αυτό εκθέτει ότι δεν αμφισβητείται ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 1ε, παράγραφος 1, του εκτελεστικού διατάγματος υποχρέωση λήψεως άδειας εργασίας για τη διάθεση εργατικού δυναμικού συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Παρά ταύτα, εκτιμά ότι από τις αποφάσεις της 27ης Μαρτίου 1990, C-113/89, Rush Portuguesa (Συλλογή 1990, σ. I-1417), της 9ης Αυγούστου 1994, C-43/93, Vander Elst (Συλλογή 1994, σ. I-3803), της 21ης Οκτωβρίου 2004, C-445/03, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 2004, σ. I-10191), της 19ης Ιανουαρίου 2006, C-244/04, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2006, σ. I-885) και της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-168/04, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2006, σ. I-9041), προκύπτει ότι ένας τέτοιος περιορισμός δύναται να δικαιολογηθεί ειδικά από τον σκοπό γενικού συμφέροντος που συνίσταται στην προστασία της εγχώριας αγοράς εργασίας ιδίως από τις καταστρατηγήσεις των περιορισμών της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.
- 17 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εξηγεί ότι η διατήρηση της εν λόγω υποχρέωσης λήψεως άδειας εργασίας στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην προαναφερθείσα απόφαση Rush Portuguesa, αλλά παρατηρεί ότι στις προαναφερθείσες μεταγενέστερες αποφάσεις το Δικαστήριο δεν επανέλαβε τις κρίσεις που εξέφερε στη σκέψη 16 της απόφασεως εκείνης. Ως εκ τούτου, εκτιμά ότι τίθεται το ζήτημα αν, στις περιστάσεις των υποθέσεων των κύριων δικών, το δίκαιο της Ένωσης αποκλείει πλέον να εξαρτάται η διάθεση εργατικού δυναμικού από τη λήψη άδειας εργασίας.

- 18 Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, για να προστατευθεί η εγχώρια αγορά εργασίας, η απαιτούμενη βάση του άρθρου 2, παράγραφος 1, του Wav άδεια εργασίας για την παροχή υπηρεσιών που συνίστανται στη διάθεση εργατικού δυναμικού είναι αναλογικό μέτρο με γνώμονα τα άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ, λαμβανομένης υπόψη και της επιφυλάξεως που διατυπώνεται στο κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχώρησης του 2003 όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Αν πρόκειται περί αυτού, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο της έννοιας της «διαθέσεως εργατικού δυναμικού» και, ειδικότερα, ως προς τη σημασία που πρέπει να δοθεί στη φύση της κύριας δραστηριότητας που η παρέχουσα τις σχετικές υπηρεσίες επιχείρηση ασκεί στο κράτος μέλος εγκαταστάσεώς της.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State αποφάσισε, σε κάθε μία από τις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν του, να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία είναι πανομοιότυπα στις υποθέσεις αυτές:
- «1) Πρέπει τα άρθρα [56 ΣΛΕΕ] και [57 ΣΛΕΕ] να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αποκλείουν εθνική ρύθμιση, όπως εκείνη που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 [του Wav], σε συνδυασμό με το άρθρο 1e, παράγραφος 1, αρχή και στοιχείο c, του εκτελεστικού διατάγματος, βάσει της οποίας για την απόσπαση εργαζομένων υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, αρχή και στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71/ΕΚ απαιτείται άδεια εργασίας;
- 2) Βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να καθοριστεί αν πρόκειται για απόσπαση εργαζομένων υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, αρχή και στοιχείο γ', της οδηγίας 96/7/ΕΚ;»
- 20 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2009, οι υποθέσεις C-307/09 έως C-309/09 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 21 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί στην ουσία να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ αποκλείουν ρύθμιση κράτους μέλους η οποία εξαρτά από τη λήψη άδειας εργασίας την απόσπαση υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, στο έδαφος του κράτους αυτού, εργαζομένων υπηκόων άλλου κράτους μέλους.
- 22 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το γεγονός ότι, από τυπικής απόψεως, εθνικό δικαστήριο διατύπωσε προδικαστικό ερώτημα αναφερόμενο σε ορισμένες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που μπορούν να είναι χρήσιμα για την εκδίκαση της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί, είτε μνημονεύει τις διατάξεις αυτές είτε όχι στα ερωτήματά του. Συναφώς, στο Δικαστήριο απόκειται να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που του παρέσχε το εθνικό δικαστήριο, και ιδίως από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που χρήζουν ερμηνείας λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2009, *ČEZ*, C-115/08, Συλλογή 2009, σ. I-10265, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 23 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, διατηρώντας μέχρι την 1η Μαΐου 2007 την προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του *Wan* υποχρέωση λήψεως άδειας εργασίας προκειμένου περί των Πολωνών υπηκόων που ήθελαν να εργαστούν στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, το εν λόγω κράτος μέλος εφάρμοσε την προβλεπόμενη στο κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 εξαίρεση σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Παρά ταύτα, διερωτάται, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 16 έως 18 της παρούσας αποφάσεως, αν δύναται να δικαιολογηθεί από την εν λόγω εξαίρεση η διατήρηση, βάσει του

άρθρου 1ε, παράγραφος 1, στοιχείο c, του εκτελεστικού διατάγματος, της υποχρεώσεως αυτής για παροχή υπηρεσιών συνιστάμενη στη διάθεση Πολωνών εργαζομένων στο έδαφος του Βασιλείου των Κάτω Χωρών.

- 24 Συναφώς, αν εθνική ρύθμιση δικαιολογείται από ένα από τα μεταβατικά μέτρα του άρθρου 24 της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, και εν προκειμένω από εκείνο που προβλέπεται στο κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της πράξεως αυτής, δεν τίθεται πλέον ζήτημα συμβατότητας της ρυθμίσεως αυτής με τα άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2006, C-140/05, Valeško, Συλλογή 2006, σ. I-10025, σκέψη 74).
- 25 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αν ρύθμιση όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω μεταβατικού μέτρου.
- 26 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί ότι το κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 εισάγει εξαίρεση από την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων προβλέποντας ότι, κατά μια μεταβατική περίοδο, δεν έχουν εφαρμογή επί των Πολωνών υπηκόων τα άρθρα 1 έως 6 του κανονισμού 1612/68. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή ορίζει ότι, για περίοδο δύο ετών από την 1η Μαΐου 2004, ημερομηνία προσχωρήσεως του εν λόγω κράτους στην Ένωση, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα εθνικά ή τα απορρέοντα από διμερείς συμφωνίες μέτρα που ρυθμίζουν την πρόσβαση των Πολωνών υπηκόων στην αγορά εργασίας των κρατών αυτών. Η εν λόγω διάταξη ορίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη δύνανται να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τα μέτρα αυτά μέχρι το τέλος περιόδου πέντε ετών από την ημερομηνία προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Πολωνίας στην Ένωση.
- 27 Δεύτερον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η δραστηριότητα που συνίσταται, για μια επιχείρηση, στη διάθεση, έναντι αμοιβής, εργατικού δυναμικού που παραμένει στην υπηρεσία της επιχείρησής αυτής, χωρίς τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως εργασίας με τον χρήστη, συνιστά επαγγελματική δραστηριότητα που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 57, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, οπότε πρέπει να

θεωρείται υπηρεσία υπό την έννοια της διατάξεως αυτής (βλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1981, 279/80, Webb, Συλλογή 1981, σ. 3305, σκέψη 9, και διάταξη της 16ης Ιουνίου 2010, C-298/09, RANI Slovakia, σκέψη 36).

- 28 Παρά ταύτα, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι μια τέτοια δραστηριότητα δύναται να έχει αντίκτυπο στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους του αποδέκτη της υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, αφενός, οι εργαζόμενοι που απασχολούνται από επιχειρήσεις διαθέσεως εργατικού δυναμικού δύνανται, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, να εμπíπτουν στις διατάξεις των άρθρων 45 ΣΛΕΕ έως 48 ΣΛΕΕ και των κανονισμών της Ένωσης που έχουν εκδοθεί για την εφαρμογή των άρθρων αυτών (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Webb, σκέψη 10).
- 29 Αφετέρου, λόγω της ιδιαίτερης φύσεως των εργασιακών δεσμών που είναι σύμφυτοι με τη διάθεση εργατικού δυναμικού, η άσκηση της δραστηριότητας αυτής επηρεάζει ευθέως τόσο τις σχέσεις στην αγορά εργασίας όσο και τα έννομα συμφέροντα των περί ων πρόκειται εργαζομένων (προαναφερθείσα απόφαση Webb, σκέψη 18).
- 30 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 16 της προαναφερθείσας αποφάσεως Rush Portuguesa, ότι μια επιχείρηση διαθέσεως εργατικού δυναμικού, μολονότι παρέχει υπηρεσίες υπό την έννοια της Συνθήκης ΛΕΕ, ασκεί δραστηριότητες που σκοπούν ακριβώς να καταστήσουν δυνατή την πρόσβαση εργαζομένων στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής.
- 31 Η διαπίστωση αυτή δικαιολογείται από το γεγονός ότι ο εργαζόμενος που αποσπάστηκε βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 είναι από τυπικής απόψεως τοποθετημένος, κατά την περίοδο διαθέσεώς του, σε θέση εντός της επιχειρήσεως-χρήστη, θέση η οποία άλλως θα κατεχόταν από μισθωτό της επιχειρήσεως αυτής.

- 32 Επομένως, ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, πρέπει να θεωρηθεί μέτρο που ρυθμίζει την πρόσβαση των Πολωνών υπηκόων στην αγορά εργασίας του ίδιου κράτους κατά το κεφάλαιο 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003.
- 33 Ως εκ τούτου, η ρύθμιση αυτή, η οποία, κατά τη μεταβατική περίοδο του κεφαλαίου 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, συνεχίζει να εξαρτά από τη λήψη άδειας εργασίας την απόσπαση, υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, Πολωνών υπηκόων στο έδαφος του κράτους αυτού, είναι συμβατή με τα άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ.
- 34 Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει επίσης από τον σκοπό της εν λόγω διατάξεως, η οποία επιδιώκει να αποτρέψει, κατόπιν της προσχωρήσεως νέων κρατών μελών στην Ένωση, την πρόκληση διαταράξεων στην αγορά εργασίας των παλαιών κρατών μελών, οφειλομένων στην άμεση άφιξη υψηλού αριθμού εργαζομένων υπηκόων των εν λόγω νέων κρατών (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1989, 9/88, Lopes da Veiga, Συλλογή 1989, σ. 2989, σκέψη 10, και προαναφερθείσα απόφαση Rush Portuguesa, σκέψη 13). Ο σκοπός αυτός απορρέει, μεταξύ άλλων, από το κεφάλαιο 2, παράγραφος 5, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, εφόσον η παράγραφος αυτή προβλέπει τη δυνατότητα κράτους μέλους, αν η δική του αγορά εργασίας έχει ή απειλείται με σοβαρές διαταράξεις, να παρατείνει, μέχρι το τέλος περιόδου επτά ετών από την ημερομηνία προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Πολωνίας, τα μέτρα που αφορά η παράγραφος 2 του ίδιου κεφαλαίου 2.
- 35 Όπως ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 51 των προτάσεών του, θα ήταν τεχνητή η διάκριση μεταξύ της εισροής εργαζομένων στην αγορά εργασίας κράτους μέλους αναλόγως του αν αποκτούν πρόσβαση εκεί μέσω της διαθέσεως εργατικού δυναμικού ή ευθέως και αυτοτελώς, επειδή, στις δύο αυτές περιπτώσεις, αυτή

η δυνητικά σημαντική μετακίνηση εργαζομένων δύναται να διαταράξει την αγορά εργασίας. Κατά συνέπεια, ο αποκλεισμός της διαθέσεως εργατικού δυναμικού από το πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχώρησης του 2003 θα αφαιρούσε από τη διάταξη αυτή σε μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητά της.

- 36 Επιπλέον, το συμπέρασμα που εκτέθηκε στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως στοιχεί με αυτό που το Δικαστήριο διαπίστωσε στην προαναφερθείσα απόφαση *Rush Portuguesa* σχετικά με το άρθρο 216 της πράξεως για τους όρους προσχώρησης του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και για τις προσαρμογές των Συνθηκών (ΕΕ 1985, L 302, σ. 23). Συγκεκριμένα, έχοντας κρίνει, στη σκέψη 14 της αποφάσεως εκείνης, ότι το εν λόγω άρθρο είχε εφαρμογή, μεταξύ άλλων, όταν ετίθετο υπό αμφισβήτηση η πρόσβαση των Πορτογάλων εργαζομένων στην αγορά εργασίας άλλων κρατών μελών, το Δικαστήριο συνήγαγε, στη σκέψη 16 της ίδιας αποφάσεως, ότι το άρθρο αυτό απαγόρευε τη διάθεση, από επιχείρηση παροχής υπηρεσιών, εργαζομένων προερχομένων από την Πορτογαλία.
- 37 Εν προκειμένω, καίτοι, όπως τόνισε το αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο, στις μεταγενέστερες αποφάσεις του, δεν παρέπεμψε ρητώς στη σκέψη 16 της προαναφερθείσας αποφάσεως *Rush Portuguesa*, εντούτοις το Δικαστήριο παρέπεμψε στη σκέψη 17 της ίδιας αποφάσεως, η οποία εξηγεί τη συνέπεια που απορρέει από την εν λόγω σκέψη 16, δηλαδή ότι κράτος μέλος πρέπει να μπορεί να εξακριβώσει, τηρουμένων των ορίων που θέτει το δίκαιο της Ένωσης, αν μια παροχή υπηρεσιών έχει στην πραγματικότητα ως σκοπό τη διάθεση εργατικού δυναμικού το οποίο δεν απολαύει της ελευθερίας κυκλοφορίας των εργαζομένων (βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 39, και Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 56).
- 38 Ασφαλώς, το κεφάλαιο 2, παράγραφος 1, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχώρησης του 2003 περιέχει μεταβατικές διατάξεις σχετικά όχι μόνο με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, αλλά και με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, διατάξεις οι οποίες συνεπάγονται προσωρινή κυκλοφορία των εργαζομένων, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 96/71. Πάντως, η παράγραφος 13 του ίδιου

κεφαλαίου παρέχει μόνο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στη Δημοκρατία της Αυστρίας τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν, υπό τις προϋποθέσεις που εκτίθενται εκεί, από το άρθρο 56 ΣΛΕΕ όσον αφορά διεθνικές παροχές υπηρεσιών οριζόμενες κατ' αυτόν τον τρόπο.

- 39 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 1 της οδηγίας 96/71 αφορά δύο περιπτώσεις που συνίστανται στη διεθνική διάθεση εργατικού δυναμικού. Συγκεκριμένα, αφενός, η παράγραφος 3, στοιχείο γ', του άρθρου αυτού καλύπτει την απόσπαση εργαζομένου, από επιχείρηση εγκατεστημένη σε κράτος μέλος, ανεξαρτήτως του αν είναι επιχείρηση προσωρινής απασχολήσεως ή θέτει εργαζόμενο στη διάθεση τρίτου, σε επιχείρηση που είναι εγκατεστημένη ή ασκεί τη δραστηριότητά της στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Αφετέρου, το στοιχείο β' της ίδιας παραγράφου αφορά την περίπτωση μισθωτού επιχειρήσεως ανήκουσας σε όμιλο στο έδαφος κράτους μέλους ο οποίος αποσπάται σε εγκατάσταση ή επιχείρηση του ίδιου ομίλου.
- 40 Παρά ταύτα, όπως παρατήρησαν η Δανική και η Γερμανική Κυβέρνηση, το κεφάλαιο 2, παράγραφος 13, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003 είναι το αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τη Δημοκρατία της Αυστρίας με αντικείμενο τη θέσπιση μεταβατικού καθεστώτος για όλες τις παροχές υπηρεσιών του άρθρου 1, παράγραφος 3, της οδηγίας 96/71. Πάντως, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι το αποτέλεσμα αυτό συνεπάγεται αποκλεισμό της δυνατότητας των λοιπών κρατών ήδη μελών της Ένωσης κατά τον χρόνο προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Πολωνίας να εφαρμόσουν τα δικά τους εθνικά μέτρα για την απόσπαση, υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, εργαζομένων Πολωνών υπηκόων. Μια τέτοια συνέπεια θα αντιστρατευόταν τον σκοπό της παραγράφου 2 του εν λόγω κεφαλαίου, όπως αυτός εκτίθεται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως.
- 41 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ δεν εμποδίζουν κράτος μέλος να εξαρτήσει, κατά τη μεταβατική περίοδο του κεφαλαίου 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της Πράξεως Προσχωρήσεως του 2003, από τη λήψη άδειας εργασίας την απόσπαση,

υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71, στο έδαφος του εργαζομένων Πολωνών υπηκόων.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 42 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστούν τα κριτήρια βάσει των οποίων δύναται να καθοριστεί αν παρασχεθείσα υπηρεσία συνιστά απόσπαση εργαζομένων υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71.
- 43 Πρώτον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, από τη σκέψη 9 της προαναφερθείσας αποφάσεως Webb προκύπτει ότι η διάθεση εργατικού δυναμικού συνιστά παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής, κατά το άρθρο 57, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ως προς την οποία παροχή ο διατεθείς εργαζόμενος παραμένει στην υπηρεσία του παρόχου υπηρεσιών, χωρίς τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως εργασίας με τον χρήστη.
- 44 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 διευκρινίζει επίσης ότι πρέπει να υφίσταται σχέση εργασίας μεταξύ της επιχειρήσεως προσωρινής απασχολήσεως ή της επιχειρήσεως που θέτει σε διάθεση τον εργαζόμενο και του εργαζομένου αυτού κατά την περίοδο της αποσπάσεως.
- 45 Δεύτερον, η διάθεση πρέπει να διακριθεί από την προσωρινή μετακίνηση εργαζομένων που απεστάλησαν σε άλλο κράτος μέλος για να εκτελέσουν εκεί εργασίες στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών από τον εργοδότη τους (βλ., στο ίδιο πνεύμα, προαναφερθείσα απόφαση Rush Portuguesa, σκέψη 15), η δε μετακίνηση για τους σκοπούς αυτούς διέπεται από το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 96/71.

- 46 Όπως ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 65 των προτάσεών του, στη δεύτερη περίπτωση, η απόσπαση εργαζομένων από τον εργοδότη τους σε άλλο κράτος μέλος είναι παρακολούθημα των υπηρεσιών που ο εν λόγω εργοδότης παρέσχε εντός του κράτους αυτού. Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι πρόκειται για απόσπαση υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 όταν, σε αντίθεση με μια προσωρινή μετακίνηση, όπως αυτή περιγράφεται στην προηγούμενη σκέψη, η μετακίνηση εργαζομένων σε άλλο κράτος μέλος αποτελεί αυτόν τούτο τον σκοπό διεθνικής παροχής υπηρεσιών.
- 47 Τρίτον, όπως παρατήρησαν όλες οι κυβερνήσεις που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο καθώς και η Επιτροπή, ο εργαζόμενος που αποσπάστηκε υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 εργάζεται υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση της επιχειρήσεως-χρήστη. Τούτο αποτελεί συνέπεια του γεγονότος ότι ο εργαζόμενος αυτός δεν παρέχει την εργασία του στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών από τον εργοδότη του εντός του κράτους μέλους υποδοχής.
- 48 Μνεία του χαρακτηριστικού αυτού γίνεται και στο άρθρο 1, σημείο 2, της οδηγίας 91/383, το οποίο ορίζει ότι πρόσωπο απασχολούμενο από γραφείο ευρέσεως πρόσκαιρης εργασίας τίθεται στη διάθεση επιχειρήσεως και/ή εγκαταστάσεως-χρήστη προκειμένου να εργαστεί για λογαριασμό και υπό τον έλεγχό τους.
- 49 Αντιθέτως, το γεγονός ότι ο εργαζόμενος επιστρέφει στο κράτος μέλος καταγωγής του μετά τη λήξη της αποσπάσεως δεν δύναται να αποκλείσει το ότι ο εργαζόμενος αυτός διατέθηκε στο κράτος μέλος υποδοχής. Συγκεκριμένα, μολοντί αληθεύει ότι, κατά κανόνα, ο εργαζόμενος που αποσπάστηκε για να εργαστεί στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών του εργοδότη του υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 96/71 επιστρέφει στο κράτος μέλος καταγωγής του μετά την παροχή των υπηρεσιών αυτών (βλ., στο ίδιο πνεύμα, προαναφερθείσες αποφάσεις *Rush Portuguesa*, σκέψη 15, και *Vander Elst*, σκέψη 21), παρά ταύτα τίποτα δεν εμποδίζει έναν εργαζόμενο που αποσπάστηκε υπό την έννοια του στοιχείου γ' της

ίδιας παραγράφου να εγκαταλείψει το κράτος μέλος υποδοχής και να επιστρέψει στο κράτος μέλος καταγωγής του μετά την εκτέλεση της εργασίας του εντός της επιχειρήσεως-χρήστη.

- 50 Ομοίως, καίτοι η αναντιστοιχία μεταξύ των εργασιών που εκτελέστηκαν από τον εργαζόμενο στο κράτος μέλος υποδοχής και της κύριας δραστηριότητας του εργοδότη του θα μπορούσε να δώσει την εντύπωση ότι ο εργαζόμενος αυτός διατέθηκε από τον δεύτερο, εντούτοις δεν δύναται να αποκλειστεί, ιδίως, ότι ο εν λόγω εργαζόμενος παρέχει υπηρεσίες για τον εργοδότη του εμπίπτουσες σε δευτερεύοντα ή νέο τομέα δραστηριοτήτων εκείνου. Αντιστρόφως, το γεγονός ότι οι εν λόγω εργασίες αντιστοιχούν στην κύρια δραστηριότητα του εργοδότη του αποσπασμένου εργαζομένου δεν δύναται να αποκλείσει το ενδεχόμενο να διατέθηκε ο εργαζόμενος αυτός, εφόσον κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί μεταξύ άλλων όταν πρόκειται για απόσπαση εντός του ίδιου ομίλου, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 96/71.
- 51 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα που τέθηκε πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απόσπαση εργαζομένων υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 συνιστά παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής, ως προς την οποία παροχή ο εργαζόμενος που αποσπάστηκε παραμένει στην υπηρεσία του παρόχου υπηρεσιών, χωρίς τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως εργασίας με την επιχειρήση-χρήστη. Η απόσπαση αυτή χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι η μετακίνηση του εργαζομένου στο κράτος μέλος υποδοχής αποτελεί αυτόν τούτο τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών από τον πάροχο υπηρεσιών και ότι ο εργαζόμενος αυτός εκτελεί την εργασία του υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση της επιχειρήσεως-χρήστη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κύριων δικών τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Τα άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ δεν εμποδίζουν κράτος μέλος όπως, κατά τη μεταβατική περίοδο του κεφαλαίου 2, παράγραφος 2, του παραρτήματος XII της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, εξαρτήσει από τη λήψη άδειας εργασίας την υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, απόσπαση στο έδαφός του εργαζομένων Πολωνών υπηκόων.

- 2) Η απόσπαση εργαζομένων υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 96/71 συνιστά παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής, ως προς την οποία παροχή ο εργαζόμενος που αποσπάστηκε παραμένει στην υπηρεσία του παρόχου υπηρεσιών, χωρίς τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως εργασίας με την επιχείρηση-χρήστη. Η απόσπαση αυτή χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι η μετακίνηση του εργαζομένου στο κράτος μέλος υποδοχής αποτελεί αυτόν τούτο τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών από τον πάροχο υπηρεσιών και ότι ο εργαζόμενος αυτός εκτελεί την εργασία του υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση της επιχείρησης-χρήστη.

(υπογραφές)